

Aan de Vaste Commissies voor
Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en
Infrastructuur en Milieu
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Ons kenmerk: 1102-013 Uw brief van: Doorkiesnr:
Onderwerp: aandachtspunten AO Nanotechnologie 17 februari 2011

Den Haag, 15 februari 2011

Geachte leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

Vorige maand concludeerde de Commissie Maatschappelijke Dialoog Nanotechnologie (CieMDN) dat Nederland 'verantwoord verder' moet met nanotechnologie. In verband met het Algemeen Overleg Nanotechnologie op donderdag 17 februari 2011 informeert het Rathenau Instituut u met deze brief over twee belangrijke aandachtspunten om aan deze wens tegemoet te kunnen komen:

- Breng met spoed het gebruik van nanomaterialen in kaart
- Ontwikkel een Kabinetsvisie op NBIC-convergentie

Gebruik van nanomaterialen in kaart brengen

Burgers vragen aandacht voor de onzekerheden rond de veiligheid van nanomaterialen. Terecht, want wetenschappers uiten al jaren hun zorgen over mogelijke risico's. Koolstofnanobuisjes die lijken op asbest, bacteriedodend nanozilver in sokken en tandpasta of nano-reinigingssprays waarvan de deeltjes via inademing overal in het lichaam terecht kunnen komen. Dat roept direct vragen op over de bescherming van werknemers en consumenten. 'Verantwoord verder' betekent dan ook in de eerste plaats: breng met spoed het gebruik van nanomaterialen in kaart. Gebeurt dit niet, dan neemt de overheid een groot risico voor alle onderzoek en bedrijvigheid in de nanotechnologie. Zonder overzicht kan de overheid haar verantwoordelijkheid als toezichthouder niet waarmaken, laat staan dat burgers als werknemer of consument zelf een keuze kunnen maken. Onder deze omstandigheden kunnen incidenten op slag leiden tot een vertrouwensbreuk.

Op basis van het overzicht kan de overheid vervolgens een onderscheid maken tussen de toepassingen die zonder problemen verder kunnen en de

*Dynamiek kennis
verandert
interacties
de
technology de sci*

producten en arbeidsomstandigheden die eerst nader dienen te worden beoordeeld. Koolstofnanobuisjes leveren bijvoorbeeld als toepassing in computerchips geen gevaar op, maar kunnen dat wel doen als materiaalversteviger in autobanden. Aan consumenten en werknemers moet helderheid worden verschaft over welke mogelijke risico's het gaat, de producten waarop ze van toepassing zijn en de procedure waarmee deze beoordeeld gaan worden. Dat houdt tevens in dat deze procedures met spoed in wettelijke bepalingen worden verankerd.

Ontwikkel een Kabinetsvisie op NBIC-convergentie

'Verantwoord verder' betekent ook een vervolg geven aan de visievorming vanuit overheid en politiek. De afgelopen jaren is internationaal het besef gegroeid dat de opkomst van nanotechnologie onderdeel uitmaakt van een veel grotere ontwikkeling in wetenschap en technologie: 'NBIC-convergentie'. Nanotechnologie, biotechnologie, informatietechnologie en cognitieve wetenschappen komen samen en versterken elkaar. De afgelopen jaren heeft het Rathenau Instituut, ondermeer met de publicatie "Leven als bouw pakket", aandacht gevraagd voor de nieuwe technologische golf die van het samenkomen van deze vier sleutelgebieden wordt verwacht. Denk aan discussies over het '1000-dollar genoom', nieuwe technologieën voor het beïnvloeden van gedrag, of aan de inzet van kunstmatige levensvormen voor de productie van biobrandstoffen en geneesmiddelen.

Het is van belang om voor de toekomst lessen te trekken uit de wijze waarop het debat over nanotechnologie vorm heeft gekregen. De afgelopen jaren heeft Nederland niet alleen geïnvesteerd in nanowetenschap en -innovatie, maar ook in het denken en praten over de maatschappelijke relevantie daarvan. De basis hiervoor is neergelegd in de Kabinetsvisie Nanotechnologieën uit 2006. Daarin gaf de overheid aan hoe zij om wilde gaan met kansen en risico's, ethische aspecten en maatschappelijke draagvlak. Die aanpak lijkt te resulteren in een genuanceerde en geïnformeerde discussie over nanotechnologie. In deze fase is het van belang dat het Kabinet een visie ontwikkelt op de kansen en ontwikkelingsperspectieven, de risico's, normatieve kwesties en maatschappelijke omgang met NBIC-convergentie.

Met vriendelijke groet,

Mr.dr.s. J. Staman
Directeur

Verankering
in
de
technische
be...